

עברית ממשכן הכנסת

בצירופים 'שמאי וסיעתו', 'הלל וסיעתו', ונראה שהיא קשורה ל**סיוע** (חבורה שאנשיה מסייעים זה לזה. בכך היא נבדלת ממפלגה הקשורה דווקא לפילוג). מקבילה לה **שִׁיעָה** בערבית (מכאן השיעים, כת הנאמנים למשפחת הנביא מוחמד).

בכנסת **סִיעָה** היא קבוצת חברי הכנסת ממפלגה מסוימת. ויש גם תופעה הפוכה – מונח ייחודי שנעשה למילה כללית: את המילה **כְּנֶסֶת** חידש כנראה איש ועד הלשון השר דוד רמז במיוחד לסדרת ישיבות של הכנסת (כנס הקיץ וכנס החורף של שנה אחת הם **מוֹשְׁבֵי**). ואולם לא עבר זמן רב והמילה **כְּנֶסֶת** יצאה מתחום הכנסת ונעשתה מילה נרדפת לכינוס.

מילים כלליות מן המקורות שנעשו למונחים יש גם ברשות המבצעת: המילה **מְמַשְׁלָה** מציינת במקור את פעולת השליטה, למשל "את המאור הגדל ל**מְמַשְׁלַת הַיּוֹם** ואת המאור הקטן ל**מְמַשְׁלַת הַלַּיְלָה**" (בראשית א, טז), ומכאן גם את אנשי השלטון: "וְכָל מְמַשְׁלָתוֹ [של מלך אשור] עֲמוֹ" (דברי הימים ב לב, ט).

כיום **מְמַשְׁלָה** היא חֶבֶר השרים העומד בראש המדינה. את המילה **שׂוֹר** עצמה קבעה הממשלה הזמנית בישיבה הראשונה יומיים לאחר הכרזת המדינה. עוד הצעות שעלו בישיבה לחלופה עברית ל"מיניסטר" הן **מְרֻשָּׁה**, **נְאָמָן** ו**נְגִיד**. בתנ"ך **שׂוֹר** הוא מנהיג, ממונה ומפקד (למשל 'שר אלפים') וגם איש נכבד, וכך שימשה המילה עד קום המדינה. השם הפרטי **שָׂרָה** קשור כמובן לשׂוֹר וקרוב במשמעותו לשם **מְלָכָה** (באכדית **שָׂרָה** הוא מלך).

הספרות העברית לדורותיה העמידה לרשותה של כנסת ישראל את רוב המילים שנזקקה להן עוד מראשיתה. להן הוסיפה האקדמיה כמה חידושים: **שְׂדָלָה** (לובי), **בְּחִירוֹת מְקַדְמוֹת** (פריימריז), ו**עֲדַת שְׂעָה** (ועדה אד הוק) וגם צמד המילים **יְחִדָּה** ו**נְגִידָה** (קואליציה ואופוזיציה), המחכות עדיין לשעתן.

בכנסת נפגשים לא רק חבריה, אלא גם מילים עבריות הקשורות בה ובעבודתה. ראשונה היא כמובן **הַכְּנֶסֶת** עצמה: שמה נקבע במושב הפתיחה של האספה המכוננת כחצי שנה לאחר קום המדינה על פי **כנסת הגדולה** – אספת החכמים שהנהיגה את העם היהודי בראשית ימי הבית השני. במקור **כְּנֶסֶת**, כמו **התכנסות**, היא אספה והתוועדות, כגון בצירוף **בֵּית כְּנֶסֶת** – מקום שמתכנסים בו לתפילה בציבור. **הַכְּנֶסֶת** היא שמו הפרטי של בית המחוקקים הישראלי (בלעז פרלמנט).

מקום מושבה זכה לשם מיוחד: **מְשֻׁכַּן הַכְּנֶסֶת**. **מְשֻׁכַּן** הוא מקום מגורים, מקום לשכון בו. בתנ"ך התייחד **הַמְשֻׁכַּן** לציון האוהל ששכן בו ארון העדות, וכיום המילה **מְשֻׁכַּן** משמשת לציון מבנים בעלי חשיבות ציבורית.

האספה הכללית של חברי הכנסת נקראת **מְלִיאָה** – מילה שביסודה היא שם פעולה של **מָלָא**, כגון בפיוט של יניי "וְיִמְנֵנוּ לְמְלִיאָתוֹ [של הירח]". בתלמוד הירושלמי **מְלִיאָה** היא שדה מלא או ערוגה

מלאה – לעומת צמח יחיד. בעת החדשה החלה מילה זו לשמש תרגום ל-plenum ('אספה בהשתתפות כל החברים'; plenum בלטינית פירושו **מָלָא**). כדי להבחין בין שְׂאֵלָה שחברי כנסת מציגים לשר בעניין הנתון באחריותו ובין שאלה סתם נבחרה המילה הארמית **שְׂאֵלְתָה** – שאינה אלא מקבילתה של המילה **שְׂאֵלָה**.

כמה מילים ממשכן הכנסת היו במקורן בעלות משמעות כללית יותר ונעשו למונחים מוגדרים בהקשר זה. **מְפַלְגָה** (בניקוד זה) נוצרה על פי מילה יחידאית בתנ"ך: "לְתִתֶּם לְמַפְלְגוֹת לְבֵית אָבוֹת לְבְנֵי הָעָם" (דברי הימים ב לה, יב), ובעת החדשה השתמשו בה לציון קבוצה, כיתה ובעיקר בהקשר הפוליטי. כיום היא קבוצה מאורגנת בעלת עמדה פוליטית וחברתית השואפת להגיע לשלטון. **סִיעָה** מופרת מספרות חז"ל ומן הארמית (**סיעתא**). היא מציינת חבורה של אנשים, כגון